

Arkeologisk utredning och
slutundersökning

Herrestad-Torp 1:3

Herrestads socken
Uddevalla kommun

Rapport 1999:15
Anders Gustafsson

Arkeologisk utredning och
slutundersökning

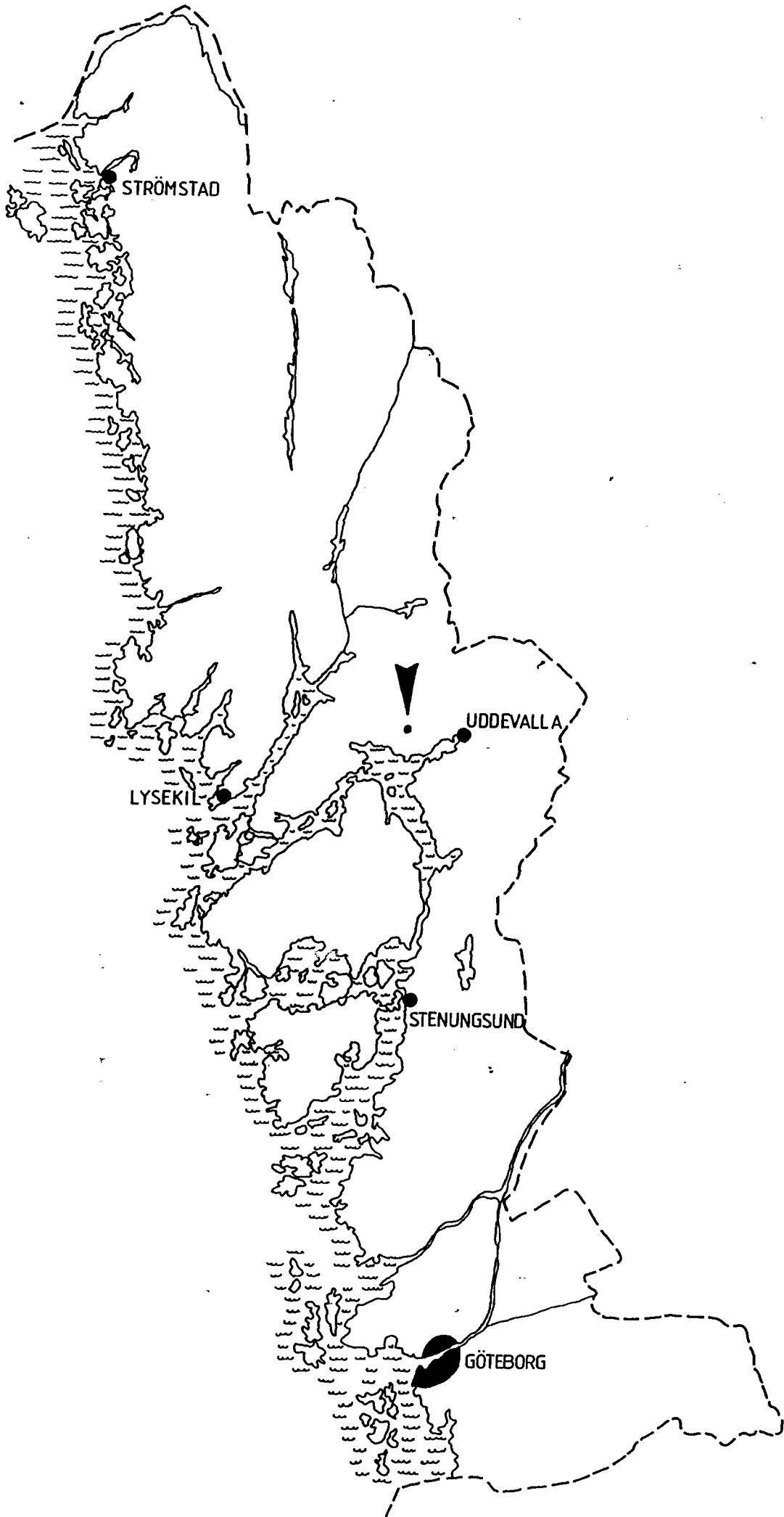
Herrestad-Torp 1:3

Herrestads socken
Uddevalla kommun

*Ur allmänt kartmaterial
från lantmäteriet
medgivande 90.80.12.
Utdrag ur ek.karta 8153*

*Bohusläns museum 1999:15
Anders Gustafsson*

STRÖMSTAD

LYSEKIL

UDDEVALLA

STENUNGSUND

GÖTEBORG

Innehåll

Bakgrund

Topografi och geologi

Fornlämningsmiljö

Undersökningarnas genomförande

Resultat

Anläggningslista

Fyndlista

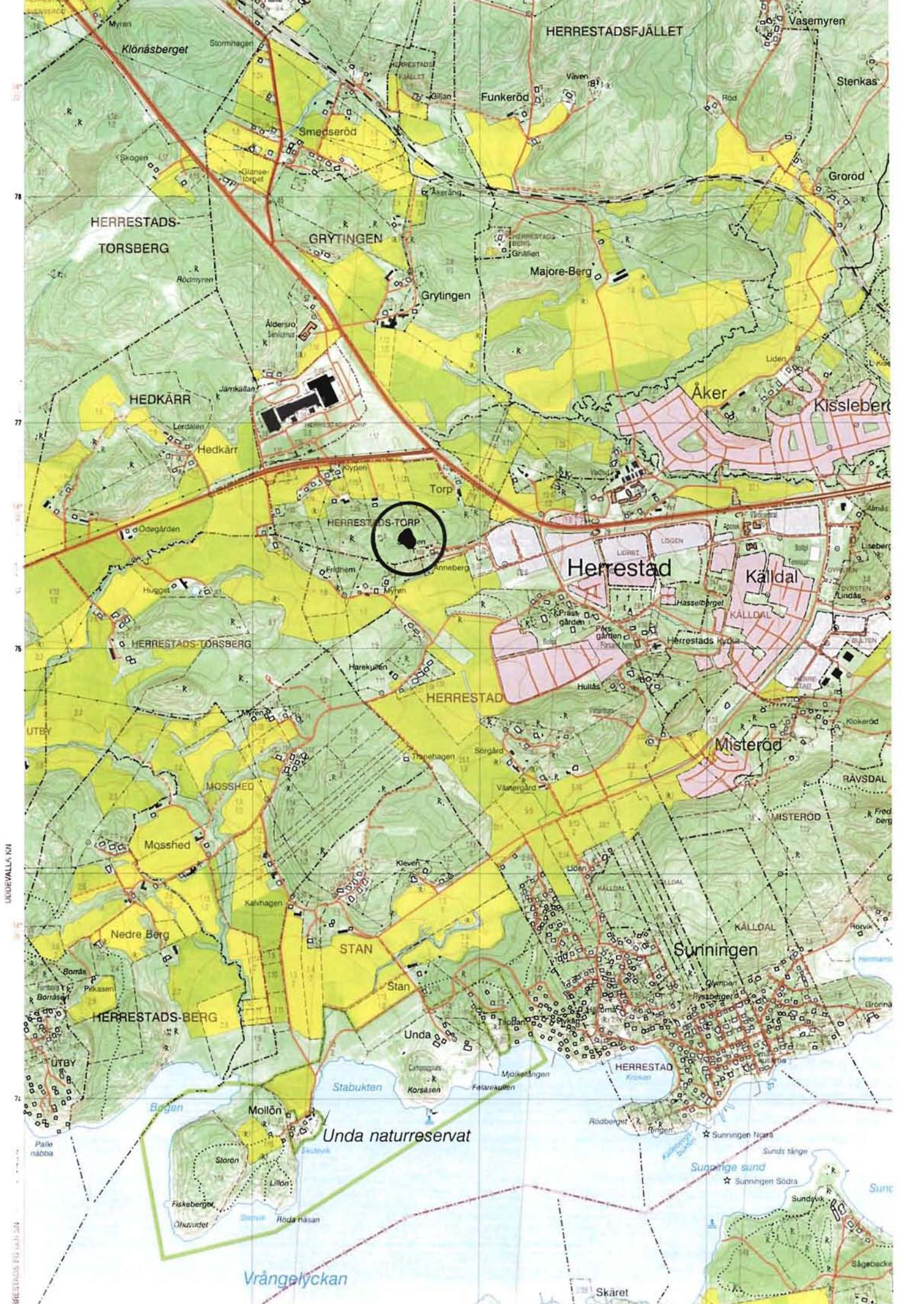
C 14 prover

Administrativa uppgifter

Bilagor

Vedartsanalys

C 14 analys

UDDEVÄLLA KM

HERRESTADS FÖR UTMÅTT 2014

Vrångelyckan

Unda naturreservat

Sunnings sund

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Sunnings nord

Sunnings västra

Sunnings östra

Sunnings södra

Bakgrund

Med anledning av ett planerat tippområde i anslutning till vägarbete E6 Bohuslän, sträckan Lerbo-Torp, genomförde Bohusläns museum den 16 februari 1998 en arkeologisk utredning som resulterade i fynd av tre härdar. Resultatet motiverade en slutundersökning av en begränsad yta inom det föreslagna tippområdet, *se färgkarta*. Slutundersökningen ägde rum den 27 februari samma år. På grund av undersökningarnas begränsade omfattning redovisas bägge i en gemensam rapport.

Topografi och geologi

Undersökningsområdet utgörs av en barrskogsbeväxt och huvudsakligen fuktig svacka i omgivande moränbunden hållmark. I N, S och V begränsas området av bergssluttningar, i Ö av exploateringsområdet för E6. Trots att denna del av terrängen är kraftigt omskapad vid exploateringen framgår det att undersökningsområdets yta inte heller från detta håll intagit ett krönläge i landskapet. I svackans NV del fanns ett något högläntare och torrare parti, på vars krön anläggningarna påträffades.

Fornlämningsmiljö

På ett krönläge i det omedelbara närområdet ligger ett större röse, 14m i diameter och 1m högt i restaurerat skick (RAÄ 156). Det undersöktes 1959 av Åke Fredsjö för att sedan restaureras.

Undersökningarnas genomförande

Vid utredningen grävdes inledningsvis 15 provgropar ca 0,3x0,3m stora i området. De flesta av dessa vattenfylldes snabbt och gav heller inga fynd. På detta följde så en maskinschaktning (skopbredd 1,2m). Sammanlagt togs det upp nio schakt med en total längd av 86 m. I utredningsområdets NV:a, något högläntare och torrare del, påträffades då tre härdar, *se fig. 1*.

Vid slutundersökningen maskinavbanades området i anslutning till härdarna, inalles 325 m², varvid ytterligare 11 härdar samt två mindre gropar framkom. Anläggningarna inmättes med hjälp av totalstation, snittades och ritades i profil, *se fig 2 och 3*. Härdarna grävdes till hälften och groparna grävdes ut i sin helhet. En av härdarna (A 11) kunde inte dokumenteras närmare då den förstördes i samband med borttagandet av en rotvälta. Två kolprover togs ut (i A 2, en härd, samt i A 14, en grop). Ingen fotodokumentation ägde rum på grund av ett olyckligt kamerahaveri.

Resultat

Totalt påträffades sålunda 14 härdar samt två mindre gropar i området. Härdarna var i de flesta fall fragmentariska och löst packade ned i den underliggande alven som utgjordes av en gulbeige till gråbeige mjäla. Härdarna var vanligen 0,5-0,8m i diameter och ca 0,05-0,1m djupa. Groparna var 1m respektive 1,1m i diameter och 0,2 m djupa. I en av groparna (A 13) påträffades en mynningsbit av ett keramikkrärl (F 2) med en möjlig datering till äldre järnålder. I övrigt påträffades endast ett slaget flintstycke (F 1), möjligen ett fragment av en knacksten, vid avbaningen. Området synes vara topografiskt och anläggningsmässigt avgränsat i sin helhet – det finns således inga skäl att antaga att det utgörs av en rest av ett större, idag borttaget fornlämningsområde/boplats.

Det är mot bakgrund av ovanstående svårt att spekulera i vilka aktiviteter som lämningarna avspeglar. Möjligen härrör härdarna från ett flertal tillfälliga aktiviteter på platsen, då terrängpartiet utgör en av de få skyddade men samtidigt torra i närområdet.

Uddevalla 1999-04-13

Anders Gustafsson

genom

Oscar Ortman
antikvarie

Anläggningslista

Anl	Typ	Läge	Storlek	Djup	Fyllning	Fnr	Fynd
A 1	Härd	Se plan	0,8m diam	0,3m	Sot, kol, skörbränd sten	----	----
A 2	Härd	Se plan	0,7m diam	0,08m	Sot, skörbränd sten	----	----
A 3	Härd	Se plan	Oval, 1,2x2,3m	0,1m	Sot, kol, skörbränd sten	----	----
A 4	Härd	Se plan	0,85m diam	0,04m	Sot, kolfragment	----	----
A 5	Härd	Se plan	0,9m diam	0,08m	Skörbränd sten, kollager	----	----
A 6	Härd	Se plan	0,8m diam	0,06m	Sot- och kollager, humöst	----	----
A 7	Utgår, hu- musficka	Se plan				----	----
A 8	Härd	Se plan	0,7m diam	0,06m	Sot, skörbränd sten	----	----
A 9	Härd	Se plan	0,5m diam	0,04m	Sot, ngt humös	----	----
A 10	Härd	Se plan	0,7m diam	0,04m	Sot, ngt humös	----	----
A 11	Härd, ej dok- umenterad	Se plan				----	----
A 12	Härd	Se plan	0,6m diam	0,06m	Sot, ngt humös	----	----
A 13	Grop	Se plan	1m diam	0,2m	Brungrå, humös mjäla. Sot, tilltagande mot botten.	F 2	Keramik
A 14	Grop	Se plan	1,1m diam	0,2m	Brungrå, humös mjäla. Sot, tilltagande mot botten. Kollager.	----	----
A 15	Utgår, sot- fläck	Se plan				----	----
A 16	Härd	Se plan	0,8m diam	0,08m	Sot, kolfragment, humöst	----	----
A 17	Härd	Se plan	0,9m diam	0,08m	Sot, kolfragment, humöst	----	----
A 18	Utgår, sot- fläck	Se plan				----	----
A 19	Utgår, sot- fläck	Se plan				----	----
A 20	Utgår, sot- fläck	Se plan				----	----
A 21	Utgår, sot- fläck	Se plan				----	----
A 22	Härd	Se plan	Oval, 0,7x1mst	0,04m	Sot, kol, skörbränd sten	----	----
A 23	Utgår, sot- fläck	Se plan				----	----

Fyndlista

Fynd nr	Anl nr	Lager	Sakord	Antal	Vikt/gram	Övrigt
1	Avbaning		Flinta	1	85	Knacksten
2	A 13	1	Keramik	1	8	Mynningsskarva

C 14 prover

Prov nr	Anl nr och typ	Lager
1	A 2, Härd	1
2	A 14, Grop	2

Administrativa uppgifter

Dnr BM: AD:89/98k

Dnr Lst: 220-18331-98 (Utredning)
220-21258-98 (Slutundersökning)

Fastighet: Herrestad-Torp 1:3

Socken: Herrestad

Kommun: Uddevalla

Län: Västra Götaland

Landskap: Bohuslän

Ek. karta: 8153

Koordinater: X6476.5 Y1266.7

Höjd över havet: 61-62

Uppdragsgivare: Vägverket, Region Väst

Ansvarig Institution: Bohusläns Museum

Fältarbetsledare: Anders Gustafsson

Arbetstid i fält: 16/2 1998 samt 27/2 1998: 2 arkeologdagar.

TECKENFÖRKLARING

- SCHAKT
- PROVGRÖP
- UNDERSÖKNINGSOMR. BEGRÄNSNING
- FÖRSLAG TILL FÖRUNDERSÖKNINGSOMR.
- NIVÅKURVA
- FASTIGHETSGRÄNS
- VÄG

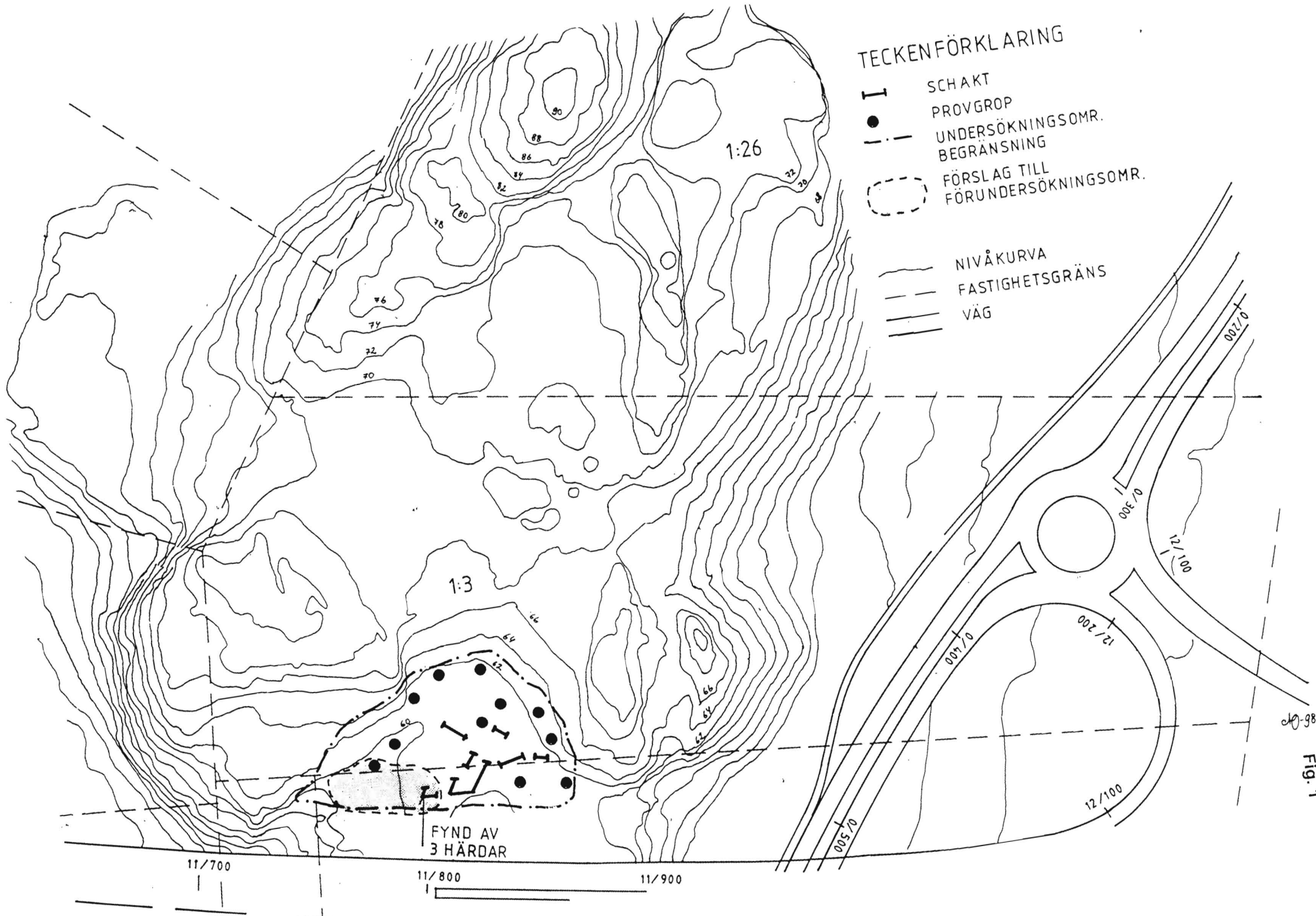
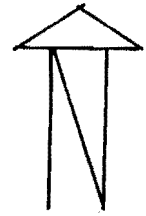
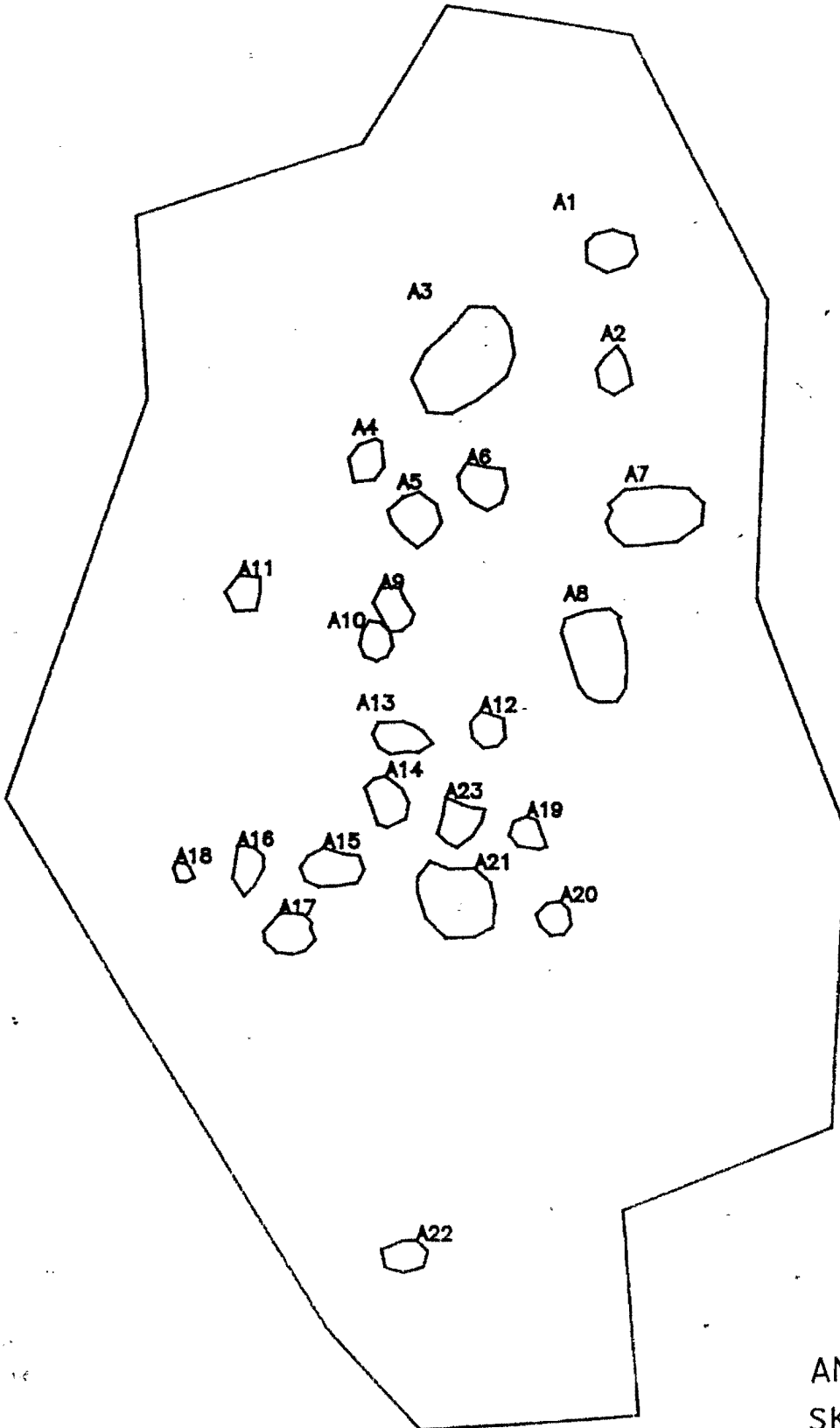

Fig. 2

ANLÄGGNINGSPLAN
SKALA 1:125

30080mY

Erik Danielsson/VEDLAB
Kattås
670 20 GLAVA
Tel. & Fax: 0570/420 29

Rapport över vedartsanalyser på material från Bohuslän, Herrestad torp 1:3

Beställare: Oscar Ortman/Bohusläns Museum

Arbetet omfattar tre kolprov från två olika grävningar i Bohuslän. Prov 1 och 2 kommer från Herrestad Torp, ett område med 14 härdar-hårdgropar uppe på ett berg strax norr om Uddevalla. Det rör sig troligen inte om ett härdområde kopplat till en boplats.

Frageställningar: Hur enhetligt är materialet från Herrestad Torp? Kan materialets sammansättning antyda om det kommer från en boplats eller annan aktivitetsyta?

Vid analyserna framkom fyra trädslag: Al, Björk och Ek och Gran. I det ena provet från Herrestad var det blandat Al och Ek och i det andra var det enbart Al. Ek är energirikt och har ett bra bränslevärde. Alens bränslevärde är något lägre men brinner å andra sidan mycket lugnt och har av den anledningen i senare tid valts till tex brödbak då man lättare kunde kontrollera värmen. Att dra alltför stora slutsatser utifrån två prover är nog lite vanskligt. Vi tidigare gjorda analyser från den närlägen boplatsen Herrestad RAÄ 14 kom förutom Al och Ek även Björk och Hassel (se Vedlab rapport 9616). Vad gäller problematiken att särskilja boplatser från aktivitetsytor i fråga om förekommande trädslag i kolet kan jag nämna analyser jag gjort åt Hallands Länsmuseum. Från en boplats, daterad till äldre järnålder, kom kol från 10 olika trädslag (14 prover) medan det från den intilliggande aktivitetsytan, troligen utnyttjad för lertäkt och keramiktillverkning, endast kom 3 trädslag (9 prover) och där Al dominerade fullständigt. (Halland, Skrea sn. Raä 195 resp. 106. Vedlab rapport 9701 resp. 9705). Även resultaten från Raä 77, belägen ca 400 meter från Raä 195 och tolkad som aktivitetsyta hade ett färre antal arter i materialet. Fyra arter (på sex prover) och även här dominerar Al (Vedlab rapport 9706). Möjligen innebär en specialisering och precisering av aktiviteterna att urvalet av bränsle anpassas till aktiviteten p.g.a. bränslets egenskaper eller på det sätt som bränslet insamlas och därför resulterar i ett färre antal påträffade arter.

Analysresultat

Prov 1 A 2 Lager 1 Herrestad Torp

Provmängd: 7g
Undersökt mängd: 2g 30 bitar
30 bitar Al

Prov 2 A 14 Lager 2 Herrestad Torp

Provmängd: 1g
Undersökt mängd: 1g 35 bitar
30 bitar Al Utplockade för ¹⁴C-datering
5 bitar Ek

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU - Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7034 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Nyqvist, Roger
Bohusläns museum
Box 403, 451 19, Uddevalla

DF-3070

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	¹⁴ C alder for nåtid	Kalibrert alder	δ ¹³ C ‰
T-13865	BM28, Torp 1:3, Anl.14 Herrestad, Bohuslän	Trekull	1.7 g	2005 ± 80	BC65-AD80	-26.1*
T-13866	BM29, Torp 1:3, A2 Herrestad, Bohuslän	Trekull	2.0 g	1815 ± 60	AD135-320	-26.1*

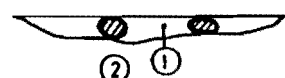
Dato: 16 MAR 1999

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Fred H. Skogseth

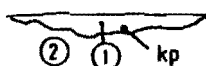

Steinar Gulliksen

1 PROFIL MOT N

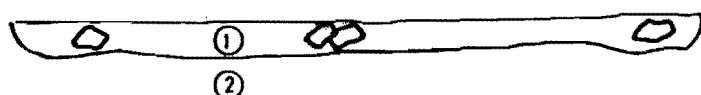
- ① SOT, KOL, SKÖRBR. STEN
- ② GRÅBEIGE MJÄLA

2 PROFIL MOT N

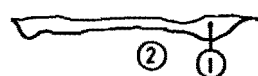
- ① SKÖRBR. STEN O. SOT
- ② GRÅBEIGE MJÄLA

3 PROFIL MOT NV

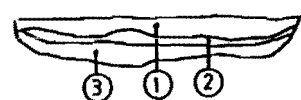
- ① SOT KOLFRAGMENT, RIKLIGT M. SKÖRBR. STEN
- ② GRÅBEIGE MJÄLA

4 PROFIL MOT N

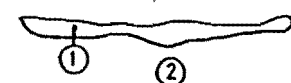
- ① SOT KOLFRAGMENT
- ② GRÅVIT MJÄLA

5 PROFIL MOT N

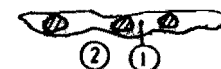
- ① SKÖRBRÄND STEN, SOT
- ② SOT O KOLLAGER
- ③ GRÅVIT MJÄLA

6 PROFIL MOT N

- ① NGT. HUMÖS SOT O. KOLLAGER
- ② GULBEIGE MJÄLA

8 PROFIL MOT N

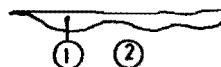
- ① SOT O. SKÖRBR. STEN
- ② GRÅBEIGE MJÄLA

9 PROFIL MOT NV

- ① SOT NGT. HUMÖS
- ② GRÅBEIGE MJÄLA

10 PROFIL MOT NV

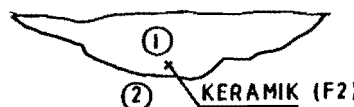
- ① SOT NGT. HUMÖS
- ② GRÅBEIGE MJÄLA

12 PROFIL MOT N

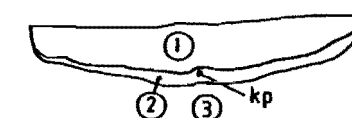
- ① SOT NGT. HUMÖS
- ② GRÅBEIGE MJÄLA

13 PROFIL MOT N

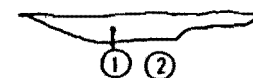
- ① BRUNGRÅ HUMÖS MJÄLA SOT, TILLTAGANDE MOT BOTTEN
- ② GRÅBEIGE MJÄLA

14 PROFIL MOT N

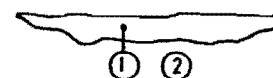
- ① BRUNGRÅ HUMÖS MJÄLA, SOTIG
- ② SOT O. KOLLAGER
- ③ GRÅBEIGE MJÄLA

16 PROFIL MOT N

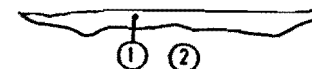
- ① SOT O. KOLFRAGMENT, HUMÖST
- ② GRÅBEIGE MJÄLA

17 PROFIL MOT N

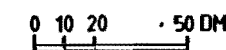

- ① SOT O. KOLFRAGMENT, HUMÖST
- ② GRÅBEIGE MJÄLA

22 PROFIL MOT N

- ① SKÖRBR. STEN, SOT, KOL
- ② BEIGE MJÄLA

 BOHUSLÄNS MUSEUM Box 403, MUSEIGATAN 1 S-451 19 UDDEVALLA Tel. 0522-85 65 00 Fax 0522-85 65 05		ANLÄGGNINGSPROFILER	
		FORNL. NR	FASTIGHETSBEDECKNING HERRESTAD - TORP 1:3
KOORDINATSYSTEM		ORT, SOCKEN	KOMMUN UDDEVALLA
HÖJDSYSTEM		SKALA	DIARIE NR B0
RENITÄD AV	RITN. NR	UNDERSÖKT ÅR 98 AV A.G.	